

KÖLTÉSZET NAPJA A SOMOGYI-KÖNYVTÁRBAN

„A költő feladata: példát mutasson mély emberségével és vegye észre a végtelens mindenségét” — írja Rákos Sándor Rövid meditáció című versében. Ezzel az ars poéticával indult április 10-én este a Somogyi-könyvtár olvasótermében a költők és versbarátok találkozója. Csernák Árpád, Kovács János és Szentpál Mónika előadóművészek Aprily Lajos, Benjámín László, Buda Ferenc, Csoóri Sándor, Horgas Béla, Ilyés Gyula, Kassák Lajos, Papp Lajos, Váci Mihály és Veress Miklós költészetét idézték meg a „Szép versek 1967” és az „Első ének” című antológiák nyomán. Ezután Fazekas István népművelési főelőadó, a költészet napi műsor összeállítója bemutatta a meghívott költőket: Buda Ferencet, Horgas Bélát, Rákos Sándort, Papp Lajost és Veress Miklóst. Rákos Sándor Hódmezővásárhelyről származott el a Nyírségbe, talán ő az, akit legkevésbé ismernek Szegeden. Őt kisebb verset olvasott fel. Kiáltásnyi csönd címmel megjelenő új kötetének darabjait. Buda Ferencet nemcsak a Fűvek példája című kötetéből ismerjük, jelenetek meg versei a Tiszatáj-ban is. Oratóriumszerű művének (Roham) első szövegét olvasta fel, s a ritmus és a zene a műfaj sajátosságait mutatja. Horgas Béla „Büvölő és bájoló” és „Gauguin” című verseit mutatta be.

Papp Lajos Pantomin-ja teljesen újszerű. „A versben a gondolat válik képpé, érzékzerveinkkel érzékelhetővé. Most fordítva lesz” — mondta bevezetésképpen. S valóban, a szavak idézték fel a mozdulatokat, s a beszélt mozdulatok a mondánivalót. Veress Miklós Nagykorúság, Mutatvány, Tövis és madár, Erdő a vadaknak című verseit mutatta be.

L. K.

FIATAL MŰVÉSZEK A PÓDIUMON

Az irodalom, a zene, a képző- és az előadóművészet lépett együtt pódiumra azon az esten, amit a Magyar Írók Szövetsége Dél-magyarországi Csoportja, a Lisz Ferenc Zeneművészeti Főiskola szegedi tagozata s a városi képzőművész kör rendezett az újszegedi November 7. Művelődési Otthonban. Akác László, Gulay István, Ördögh Szilveszter novelláit, Kassai Kelemen János, Petri Ferenc, Szepesi Attila és Veress Miklós költeményeit Agai Katalin, Konter László — egyben az est rendezője —, Molnár Judit és Szegvári Menyhért tolmácsolta. Főként a Szepesi-, Veress- és Petri-versek meg egy üdítő humorú kitaláló Akác-novella — Ót-órai tánc — tetszett a műsorból. A fiatal szegedi képzőművészeket László Anna, Veres Mihály és Zoltánffy István alkotásai képviselték. A fiatal művésztanár Veres szuggesztív erejű festményei különösen emlékezetesek. Paku János zongorás és Papp János hegedűjátéka tette teljessé az est programját.

A kezdeményezésnek örülünk, s annak is, hogy folytatása lesz; ezután minden tavaszon megrendezik Szegeden a fiatal művészek estjét.

S. M.

ÚJ SZOCIOGRÁFIAI SZOROZAT INDUL*

Csöndben és nagyobb hírvetés nélkül egy igen komoly irodalmi vállalkozás indult el ezekben a hetekben az írószövetségben és a Szépirodalmi Könyvkiadóban. Az idősebbek még emlékeznek rá, hogy a két világháború között az Athenaeum „Magyarország felfedezése” címmel könyvsorozatot indított. Ebből a sorozatból akkor mindössze két kötet jelent meg: Főváros „Viharsarok”-ja és Erdei Ferenc „Futóhomok”-ja. Az elsőt a rendőrség, a másodikat a kormány tiltotta be. Az új vállalkozás ezt a sorozatot látszik folytatni. Így van ez? — tesszük fel a kérdést Darvas Józsefnek, az írószövetség elnökének.

— Igen. Bár természetesen ez a vállalkozás, ha folytatja is a két világháború közötti kísérleteket, jellegében egészen más lesz. Abban az időben, az irodalmi szociográfia — hogy úgy mondjam — ellenzéki műfaj volt. Eszközeiben, valóság-látásában is az akart lenni. Ma egy sokkal tárgyilagosabb felmérés a cél.

— Eppen ezért vetődik fel sokunkban a kérdés: van-e a mi társadalmunkban létjogosultsága az irodalmi szociográfiának?

— Az elmúlt években többször is volt ez vitatéma. Voltak, akik tagadták, hogy van létjogosultsága a szociográfiai irodalomnak, illetve az irodalmi szociográfiának. Arra hivatkoztak, hogy annak idején, mint már mondtam, kimondottan ellenzéki műfaj volt. Nos, én azt hiszem, a vitát maga a valóság döntötte el. Tudnillik az elmúlt években egészen gazdag, színvonalas szociográfiai irodalom bontakozott ki.

Ez az a valóság, amely rácsífol azokra, akik szerint nincs létjogosultsága ennek a műfajnak. Tehát komoly tanulságok alapján indult el a kezdeményezés, azzal a céllal, hogy az erőket összefogjuk, és új módon elevenítsük fel a régi sorozatot. Még egyszer hangsúlyozom: új módon, hiszen az egykori falukutató műveket elsősorban politikai szenvedélyek hatották át. A mai munkák jellemzője egy tárgyilagos elemző látásmód kell hogy legyen. A társadalmi összefüggéseknek egy pontos reális vizsgálata, ami természetesen megfogalmazásában is különbözni fog a régiektől.

— Hány író dolgozik majd a köteteken?

— Egyelőre 25 író kapcsolódott be a munkába. A neveket most mind nem akarom elsorolni, sokan is lennének, és még nem is végleges a névsor. Inkább csak jelzésként mondanék néhány nevet. A régi nemzedékből, az úgynevezett falukutató nemzedékből részt vesz ebben a munkában Erdei Ferenc, Boldizsár Iván, Féja Géza, az úgynevezett középnemzedékből: Molnár Géza, Dobozi Imre és

* Elhangzott a Kossuth rádióban 1968. április 3-án.